

УДК 336.7.368

В. Г. Костогриз,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і фінансів,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8378-5549>
Л. О. Гаряга,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і фінансів,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5266-797X>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.3.85

АВТОТРАНСПОРТНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

V. Kostohryz,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Accounting and Finance, Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University
L. Gariaga,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Accounting and Finance, Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University

MOTOR TRANSPORT INSURANCE IN UKRAINE DURING MARTIAL LAW

В статті досліджено сучасні тенденції розвитку автотранспортного страхування в Україні. Визначено, що в ризиковому сегменті видів страхування, визначених НБУ, домінує автотранспортне страхування й умови активної військової агресії лише посилили тренд до збільшення частки моторних видів у преміях на страховому ринку. Звертається увага на особливості функціонування ринку автотранспортного страхування в умовах дії воєнного стану, що пов'язані з безпековою ситуацією, зміною регіонального розподілу попиту на страхові послуги, зміною умов страхування, можливістю залучення міжнародних фондів страхування та перестраховування, зміною в державному регулюванні. Проведено аналіз змін законодавчої бази системи обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та напрямів покращення механізмів відшкодування потерпілим особам. Проведено аналіз основних показників здійснення ОСЦПВ власників наземних транспортних засобів за внутрішніми договорами в Україні. Визначено, що важливим етапом трансформації ринку автотранспортного страхування в Україні є цифровізація страхових послуг. Виокреслено основні інноваційні тенденції та нововведення у сфері автотранспортного страхування, що активно запроваджуються в світі і повинні отримати подальший свій розвиток в Україні, зокрема такі як цифровізація процесів, запровадження технології телематики, використання штучного інтелекту та автоматизації, інновації в обслуговуванні клієнтів, використання Інтернет речей. Визначено основні переваги цифровізації послуг автотранспортного страхування в період дії воєнного стану.

The article examines the current trends in the development of motor insurance in Ukraine and the changes in the functioning of the motor insurance market during the period of martial law have been assessed. It is determined that among different types of a risky insurance products (defined by the NBU) the motor insurance is a dominating one. Also, it should be mentioned that the fact of active military aggression has caused the increase the premiums of motor insurance in the insurance market.

Attention is drawn to the peculiarities of functioning of the motor insurance market under the martial law, which are related to the security situation, changes in the regional distribution of demand for insurance services, insurance terms, the possibility of attracting international insurance and reinsurance funds, and government regulation. The author analyzes the changes in the legislative framework of the compulsory insurance system of civil liability of owners of land vehicles and the ways to improve the mechanisms of compensation to victims.

It is determined that the digitalization of insurance services is an important stage in the transformation of the motor insurance market in Ukraine. Innovations in insurance in the context of martial law help insurance companies to reduce the risks associated with the security situation, offer customers more flexible, convenient, adapted to modern realities services, and increase efficiency. The author analyzes the main indicators of motor third party liability insurance for owners of land vehicles under internal contracts in Ukraine for 2022-2024, and identifies a constant increase in the number of insurance contracts signed in electronic form. The author outlines the main innovative trends and innovations in the field of motor insurance that are being actively implemented in the world and should be further developed in Ukraine, in particular, such as digitalization of processes, introduction of telematics technology, use of artificial intelligence and automation, innovations in customer service, and use of the Internet of Things. The main advantages of digitalization of motor insurance services during the period of martial law are identified.

Ключові слова: автотранспортне страхування, воєнний стан, КАСКО, Зелена карта, цивільно-правова відповідальність, страхові премії.

Key words: motor transport insurance, martial law, CASCO, Green card, civil liability, insurance premiums.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних реаліях страхування відіграє ключову роль у накопиченні коштів, які використовуються для відшкодування збитків від страхових подій, захисту населення від фінансових ризиків та забезпечення соціальної підтримки. Нині автострахування є домінуючим видом страхування й не лише забезпечує фінансовий захист учасників дорожнього руху, а й сприяє економічному розвитку країни, підтримуючи стабільність і зростання фінансової системи. Воєнний стан значно підвищує ризики страхової діяльності, що зумовлено збільшенням кількості випадків травматизму, зростанням матеріальних втрат, а також скороченням попиту на страхові послуги. Автострахування в умовах дії воєнного стану допомагає власникам транспортних засобів уникнути значних фінансових витрат на ремонт або заміну автомобіля у випадку непередбачених ситуацій, а страхові виплати стають важливою підтримкою для збереження мобільності населення. Відповідно у період дії воєнного стану безперебійне надання страхових послуг та пошук шляхів розвитку страхової діяльності з урахуванням викликів сьогодення набувають особливого значення.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

В наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців та практиків І. Рудь, К. Кондрацька, О. Залєтов, С. Осадець, Т. Арюх, О. Гаманкова, С. Макгрегор, О. Мітчел, Д. Фокс, Т. Філіпсон досліджено різноманітні аспекти функціонування та розвитку страхового ринку.

Незначна кількість науковців зосередили свою увагу на автотранспортному страхуванні в Україні та світі. Зокрема І. Федорович [1] в своїх працях виділив основні тенденції та проблемні аспекти у сфері автотранспортного страхування та обґрунтував пріоритетні вектори розвитку. Д. Попович, О. Браточенко, І. Врубель [2] виділили ряд проблем, які стримують розвиток ринку автотранспортного страхування. Д. Третяк, Я.Поруба [3] визначили специфічні особливості інновацій в автотранспортному страхуванні, провели аналіз інноваційних технологій в автотранспортній індустрії.

Сучасні реалії вимагають проведення додаткових досліджень розвитку страхового ринку в специфічних умовах проведення військових дій в Україні. У працях С. Бровко [4] визначено основні ризики, з якими стикаються страхові компанії в умовах воєнного стану, розглянуто досвід країн в період активних військових конфліктів. А. Марина [5] визначила страхові продукти українських страховиків, які передбачають захист від воєнних ризиків.

Незважаючи на незначну кількість наукових праць у сфері страхування автотранспортних засобів та досліджень пов'язаних з ризиками страхового ринку в умовах активних військових конфліктів додаткових досліджень потребують особливості функціонування ринку автотранспортного страхування в умовах дії воєнного стану.

МЕТА СТАТТІ

Формулювання цілей статті полягає у виявленні сучасних тенденцій розвитку автотранспортного страхування в Україні, оцінці змін функціонування ринку автострахування у період дії воєнного стану, а також пошуку шляхів подальшого розвитку.

Рис. 1. Структура страхових (перестрахових) премій за класами іншими, ніж страхування життя в Україні за I півріччя 2024 року, %

Джерело: сформовано на основі [7].

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Переважає більшість практиків та науковців під автострахуванням розуміють специфічний вид страхових продуктів, що забезпечують захист інтересів власників транспортних засобів, покриваючи витрати на ремонт чи придбання автомобіля у разі пошкодження, аварії або інших форм пошкодження. Д. Попович, О. Браточенко, І. Врубел визначають автотранспортне страхування як "комплекс страхових послуг, що надаються користувачам автотранспортних засобів, а також третім особам (вигодонабувачам), які є безпосередніми учасниками дорожнього руху" [2].

З 1 січня 2024 року відповідно до Закону України "Про страхування" введено нову класифікацію видів страхування, що складається з 23 класів, які відображають однорідні страхові ризики. На вимогу НБУ страхові компанії звітують за 25 напрямками діяльності, які охоплюють продукти ризикового страхування та страхування життя [6]. Це пов'язано з різною природою ризиків цих двох сегментів. Ризикове страхування на відміну від страхування життя характеризується корот-

костроковістю до 1 року, одноразовим платежем премії та виплат, легкою заміною страховика через короткий термін договорів, високою ризиковістю. Ринок автотранспортного страхування функціонує в ризиковому сегменті і в Україні пропонує обов'язкове та добровільне страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів, міжнародний страховий сертифікат "Зелена карта" та страхування транспортного засобу від ризиків, які можуть виникнути у процесі експлуатації автомобіля КАСКО. Відповідно до статистичних даних НБУ в ризиковому сегменті традиційно домінує автострахування. Воєнні зміни на ринку лише посилюють тренд до збільшення частки моторних видів у преміях. (Рис. 1).

Страхові продукти автострахування залишаються ключовими на страховому ринку України й становлять 62% страхових (перестрахових) премій за класами іншими, ніж страхування життя в Україні за I півріччя 2024 року. Зокрема, за вказаний період 29% або 6313761,65 тис. грн страхових (перестрахових) премій сплачено за договорами страхування КАСКО, 21% або 4644797,88 тис. грн за договорами ОСЦПВ, 12% або 2624461,52 тис. грн премій за договорами "Зелена карта".

В таблиці 1 представлено лідери рейтингу страхових компаній з найбільш популярних видів страхування ОСАЦВ та КАСКО за 1 півріччя 2024 року в Україні.

В ТОП 10 рейтингу страхових компаній України в розрізі платежів та виплат клієнтам з ОСАЦВ та страхування КАСКО за 1 півріччя 2024 року визначені такі страхові компанії як ТАС СГ, ВУСО, УСГ, АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ, ІНГО та інші. Зокрема, страхова компанія ТАС СГ зайняла лідируючі позиції за ОСЦПВ з сумою страхових платежів 642298 тис. грн та шосте місце за страховою послугою КАСКО із сумою страхових платежів 402509 тис. грн. Лідером ринку за страховою послугою КАСКО в 1 півріччі 2024 року була страхова компанія ARX, сума платежів якої становила 1040974 тис. грн.

Таблиця 1. ТОП 10 рейтинг страхових компаній з ОСАЦВ та КАСКО в Україні за 1 півріччя 2024 року

№	ОСАЦВ			КАСКО		
	Страхова компанія	Платежі, тис. грн	Виплати, тис. грн	Страхова компанія	Платежі, тис. грн	Виплати, тис. грн
1	ТАС СГ	642 298	313 887	ARX	1 040 974	491 283
2	ОРАНТА	605 113	233 619	АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ	866 753	426 462
3	КНЯЖА	473 000	172 541	УНІКА	534 866	248 375
4	PZU УКРАЇНА	304 102	156 220	ВУСО	449 235	190 026
5	ВУСО	201 600	102 041	УСГ	420 603	220 127
6	УСГ	197 177	130 182	ТАС СГ	402 509	261 743
7	АЛЬФА-ГАРАНТ	184 023	95 992	UNIVERSALNA	395 958	123 141
8	ЄВРОІНС УКРАЇНА	182 113	98 789	ЕКСПРЕС СТРАХУВАННЯ	342 528	204 368
9	АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ	163 337	74 642	ІНГО	333 454	191 811
10	ІНГО	159 573	79 961	ВіДі - СТРАХУВАННЯ	196 627	69 886

Джерело: сформовано на основі [8, 9].

Таблиця 2. Основні показники здійснення ОСЦПВ власників наземних транспортних засобів за внутрішніми договорами в Україні за 2022—2024 роки

Показники	2022 рік	2023 рік	січень – листопад 2024 року	Відносне відхилення, %	
				2022-2023	2022-2024
Кількість договорів, що розпочали дію, шт.	7182329	7668851	7 020 193	6,77	-8,46
в т.ч. електронних договорів страхування, шт	4438409	5294637	5372778	19,29	1,48
Сума нарахованих страхових платежів, грн	7007717211	8750417377	9448947485	24,87	7,98
в т.ч. за електронними договорами страхування, грн	4795748444	6597062305	7758109773	37,56	17,60
Нарахована сума страхового відшкодування, за врегульованими вимогами, грн	2769092760	3846480618	4368836730	38,91	13,58
в т.ч. за врегульованими з використанням «свропротоколу», грн	578545878,9	854009286,6	929885735,9	47,61	8,88

Джерело: сформовано на основі [15, 16].

В умовах дії воєнного стану відбулася трансформація страхового ринку від стану "відмови у виплаті внаслідок воєнних дій" до дій у напрямку "розробки програм страхування з покриттям цих ризиків". Закон України "Про правовий режим воєнного стану" визначає воєнний стан, як "особливий правовий режим, що вводиться в Україні у разі збройної агресії чи загрози нападу та передбачає надання відповідним органам державної влади повноважень, необхідних для відвернення загрози, а також тимчасове обмеження конституційних прав і свобод громадянина та законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень" [10]. В умовах військової агресії страхові компанії продовжили функціонування, проте воєнний стан передбачає певні можливі обмеження функціонування страхового ринку, впливає на дію умов страхових договорів і створює специфічні умови для функціонування страхових інституцій.

Автострахування в умовах військової агресії зазнало значних змін через зміни соціальних, економічних та безпекових умов. Особливостями функціонування ринку автотранспортного страхування в умовах дії воєнного стану стали:

1. Безпекова ситуація, що пов'язана з ризиками пошкодження та руйнації майна страхових компаній, пошкодження чи втрати (викрадення) транспортних засобів, переривання комунікацій або втрата документів особливо в зонах активних бойових дій.

2. Зміна регіонального розподілу попиту на страхові послуги, що пов'язана зі зменшенням попиту в певних регіонах через евакуацію (переміщення) населення або знищення їх автотранспорту та збільшення попиту на автострахування у безпечних регіонах.

3. Зміни умов страхування, зокрема в напрямку підвищення тарифів, що пов'язане з підвищеними ризиками та обмеження в страхових полісах для регіонів із підвищеним рівнем небезпеки. У стандартних страхо-

вих полісах збитки по'язані з військовими подіями виключені зі списку страхових випадків, проте, деякі компанії почали пропонувати додаткові послуги або спеціалізовані програми для таких випадків.

4. Зміни в державному регулюванні в напрямку запровадження тимчасових обмежень, мораторії на зміну вартості страхових полісів, заборону на виплату страхових відшкодувань у певних випадках або навпаки підвищення вартості страхових полісів.

5. Можливість залучення міжнародних фондів страхування, перестрахування або гарантій.

Наразі основними нормативними документами, якими здійснюється регулювання ринку автострахування в Україні є Закон України "Про страхування" № 1909-IX від 18.11.2021 р., Конституція України, Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, постанови КМУ та іншими нормативно-правовими актами (методики, інструкції, накази, положення) тощо.

З 01.01.2025 року відбулося введення в дію нового Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" № 3720-IX від 21.05.2024 [11]. Новий Закон прийнято з метою вдосконалення системи обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, покращення механізмів відшкодування потерпілим особам і передбачає наступні суттєві зміни:

— поетапне підвищення розмірів страхового відшкодування до розмірів, встановлених у країнах ЄС;

— запровадження вільного ціноутворення для договорів страхування (за відповідним страховим продуктом та індивідуально для кожного клієнта);

— скасування франшизи в договорах ОСЦПВ;

— запровадження змін в умовах страхування пільгових категорій (впровадження 50% знижки на один поліс ОСЦПВ для всіх категорій пільговиків, надано право

Таблиця 3. Інноваційні тенденції в автострахованні в Україні та світі

Інновація	Різновиди	Характеристика
Цифровізація процесів	Мобільні додатки	Мобільні додатки для купівлі полісів, подання заявок на відшкодування, моніторингу статусу розгляду справи тощо
	Онлайн-калькулятори	Сервіси для швидкого розрахунку вартості страхового полісу на основі індивідуальних даних клієнта
	Цифровий електронний поліс	Можливість зберігати страховий документ у цифровому вигляді
Технології телематики	«Pay-as-you-drive» (плати, як їдиш)	Вартість поліса залежить від стилю водіння автомобіля та пройденої відстані, яку відстежує телематичний пристрій
	«Usage-based insurance» (страхування на основі використання)	Поліс коригується залежно від того, як часто і в яких умовах використовується автотранспорт
	Аналіз водійської поведінки	Використання GPS та сенсорів для моніторингу швидкості, гальмування, маневрування тощо
Штучний інтелект (ШІ) та автоматизація	Автоматична обробка заявок	ШІ аналіз поданих документів, фото пошкоджень і даних ДТП
	Профілювання ризиків	Використання великих даних (Big Data) для оцінки ймовірності страхових випадків
	Віртуальні асистенти	Чат-боти для консультацій, оформлення полісів або відповіді на поширені питання клієнтів
Інновації в обслуговуванні клієнтів	Онлайн-оцінка пошкоджень	Швидке отримання клієнтами оцінки пошкоджень через завантажені фото
	Миттєві виплати	Впровадження автоматичних виплат за заявками з незначними пошкодженнями
	Гібридні поліси	Можливість комбінування автострахування з іншими видами страхування (життя, здоров'я).
Інтернет речей (IoT)	Сенсори на автомобілях	Пристрої відстежують стан транспортного засобу, попереджають про потенційні несправності та знижують ризик аварій
	Смарт-гаражі	Технології, які автоматично сповіщають страхові компанії про стан автомобіля, його зберігання або переміщення

Джерело: сформовано авторами.

Кабінету Міністрів розширювати перелік пільгових категорій);

- внесення змін в нарахування страхової виплати — без урахування зносу та виплата на СТО;
- скасування ліміту у розмірі 80000 грн страхового відшкодування за Європротоколом;
- перевірка Національною поліцією наявності договору ОСЦПВ під час нагляду за дорожнім рухом, у тому числі шляхом автофіксації, під час оформлення документів щодо порушень ПДР, під час оформлення матеріалів ДТП [12, 13].

Важливим етапом трансформації ринку автострахування в Україні є цифровізація страхових послуг. Інновації в автострахованні в умовах воєнних дій в країні допомагають страховим компаніям знижувати ризики пов'язані з безпековою ситуацією, пропонувати клієнтам більш гнучкі, зручні, адаптовані до сучасних реалій послуги, підвищувати ефективність. За даними МТСБУ з вересня 2022 р. кожна страхова компанія-повний член МТСБУ надає можливість автовласникам укласти договір в електронному вигляді. За 9 міс. 2023 р. оформлено 0,84 млн електронних договорів "Зелена картка", що складало 67 % від загальної кількості. [14] Основні показники здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних

транспортних засобів за внутрішніми договорами в Україні за 2022—2024 роки представлено в таблиці 2.

Відповідно до таблиці 2 відбувається постійне зростання кількості договорів ОСЦПВ підписаних в електронному вигляді. Зокрема в 2023 році було підписано 5294637 електронних договорів на суму 8750417,377 тис. грн, що на 37,56% більше ніж в 2022 році в грошовому еквіваленті. За 11 місяців 2024 року відбулося зменшення приросту обсягів договорів ОСЦПВ, що може бути пов'язане зі зменшенням кількості населення, втратою автотранспортних засобів та погіршенням фінансового становища громадян в результаті військових дій на території країни. Зокрема за січень-листопад 2024 року відбулося зростання кількості електронних договорів лише на 1,48%, що в грошовому еквіваленті забезпечило зростання на 17,60%. В структурному співвідношенні обсяги електронних договорів є значними і становлять на кінець 2022 року — 61,79% (в грошовому еквіваленті 68,43%), 2023 року — 69,04, (в грошовому еквіваленті 75,39%), на листопад 2024 року — 77% (в грошовому еквіваленті 82%).

У сучасних умовах розвитку страхового ринку цифровізація страхування сприймається як інтеграція традиційних страхових бізнес-процесів із передовими цифровими технологіями. Карантинні заходи, пов'язані з

пандемією COVID-19, а також активні військові дії суттєво прискорили впровадження цифрових рішень на страховому ринку України. Основні інноваційні тенденції та нововведення в сфері автотранспортного страхування, що активно запроваджуються в світі і повинні отримати подальший свій розвиток в Україні представлені в табл. 3.

Цифровізація автострахування в умовах активних військових дій стає не просто інструментом зручності, а ключовим механізмом для забезпечення безперервного доступу до страхових послуг, захисту активів та підтримки мобільності клієнтів.

Основні переваги цифровізації послуг автострахування в період дії воєнного стану полягають в: можливості придбати поліси віддалено з будь-якого місця країни, світу (за наявності доступу до мережі Інтернет); підвищенні безпеки як для клієнтів так і для персоналу компаній (можливість надання/отримання послуг на безпечних територіях, в сховищах); цілодобовому доступі до платформ з можливістю обрання безпечного часу обслуговування; збереженні інформації в хмарних системах, що виключає їх втрату через пошкодження чи втрату паперових носіїв; збільшенні швидкості обслуговування (5-10 хвилин); здешевленні послуг (онлайн-страхування часто передбачають знижки і бонуси); зменшення впливу людського фактору при оформленні документації; юридичній рівнозначності паперових та електронних полісів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, автотранспортне страхування є ключовим видом страхових послуг, який не лише гарантує фінансову безпеку учасникам дорожнього руху, а й відіграє важливу роль в економічному розвитку країни. В умовах дії воєнного стану автострахування дозволяє населенню уникнути значних фінансових витрат пов'язаних зі знищенням чи ремонтом рухомих транспортних засобів. Цифровізація автострахування в умовах активних військових дій має особливе значення й стає ключовим інструментом для забезпечення безперервного доступу до гнучких, адаптованих до сучасних реалій страхових послуг, захисту майна, зниження ризиків пов'язаних з безпековою ситуацією. Подальших досліджень потребує вивчення умов адаптації міжнародного досвіду цифровізації автотранспортного страхування до вітчизняних реалій, що полягає в аналізі правових та економічних аспектів впровадження сучасних цифрових технологій, оцінці їх технічної ефективності в умовах українського ринку, а також врахуванні особливостей поведінки споживачів і специфіки роботи страхових компаній у кризовий період, зокрема в період дії воєнного стану.

Література:

1. Федорович І. М. Проблеми та перспективи розвитку автострахування в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 39. С. 79—85. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2019/39-2019/12.pdf> (дата звернення: 15.12.2024).

2. Попович Д. В., Браточенко О. О., Врубель І. Й. Проблеми та перспективи розвитку ринку автотранспортного страхування в Україні. Молодий вчений. 2018. № 10 (2). С. 864—867. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_10%282%29__105 (дата звернення: 25.12.2024).

3. Третяк Д. Д., Поруба Я. С. Інноваційні технології в автотранспортному страхуванні. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 1. С. 30—36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2019_1_7 (дата звернення: 03.01.2025).

4. Бровко С. Страхування в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. Економіка та суспільство. 2024. Випуск № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-24> (дата звернення: 03.01.2025).

5. Марина А. С., Пеценко М. В. Страховий ринок України в умовах війни. Цифрова економіка та економічна безпека. 2023. Випуск 5(05) URL: <http://dees.iei-od.ua/index.php/journal/article/view/145/133> (дата звернення: 28.12.2024).

6. Огляд страхового ринку України за 1 півріччя 2024 року: премії зросли до 24,2 млрд грн. URL: <https://forinsurer.com/news/24/09/26/44250> (дата звернення: 29.12.2024).

7. Наглядова статистика. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 15.10.2024).

8. ТОП 20 Рейтинг страхових компаній зі страхування КАСКО за 1 півріччя 2024 року. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/24/6/42> (дата звернення: 26.10.2024).

9. ТОП 20 Рейтинг страхових компаній з ОСАЦВ за 1 півріччя 2024 року. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/24/6/38> (дата звернення: 26.10.2024).

10. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19> (дата звернення: 28.12.2024).

11. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 21.05.2024 № 3720-IX URL: <https://ips.ligazakon.net/document/t243720?an=1> (дата звернення: 28.12.2024).

12. "Автоцивілка" по-новому та європейські стандарти: що й коли зміниться для водіїв URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/avtotsivilka-po-novomu-ta-evropeyski-standarti-1718955673.html> (дата звернення: 02.01.2025).

13. Особливо в Україні зростають суми відшкодування при ДТП і вартість автоцивілки. Новий закон про автоцивілку URL: <http://surl.li/iaozib> (дата звернення: 02.01.2025).

14. Особливості страхування під час військового стану. URL: <https://parasol.ua/ua/news/auto-insurance/osoblyvosti-strahuvannia-pid-chas-viyskovogo-stanu> (дата звернення: 04.01.2025).

15. Основні показники здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за внутрішніми договорами в січні — листопаді 2024 року у порівнянні з аналогічним періодом 2023 року URL: <https://mtsbu.ua/storage/app/uploads/public/675/966/2f3/6759662f37ea9963504029.pdf> (дата звернення: 04.01.2025).

16. Основні показники здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за внутрішніми договорами в січні — грудні 2023 року у порівнянні з аналогічним періодом 2022 року URL: <https://mtsbu.ua/storage/app/uploads/public/65a/a90/dbd/65aa90dbd565a997002017.pdf> (дата звернення: 04.01.2025).

References:

1. Fedorovych, I.M. (2019), "Problems and prospects of the development of auto insurance in Ukraine", *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu: Ekonomika i menedzhment*, vol. 39, pp. 79—85, available at: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2019/39-2019/12.pdf> (Accessed 15 December 2024).
2. Popovych, D.V. Bratochenko, O.O. and Vrubel, I.Y. (2018), "Problems and prospects of the development of the motor vehicle insurance market in Ukraine", *Molodyi vchenyi*, vol. 10 (2), pp. 864—867, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_10%282%29__105 (Accessed 25 December 2024).
3. Tretiak, D.D. and Poruba, Ya.S. (2019), "Innovative technologies in motor vehicle insurance", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 1, pp. 30—36, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2019_1_7 (Accessed 03 January 2025).
4. Brovko, S. (2024), "Insurance under martial law: challenges and prospects", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 67, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-24>.
5. Maryna, A.S. and Petsenko, M.V. (2023), "The insurance market of Ukraine in conditions of war", *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, vol. 5(05), available at: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/145/133> (Accessed 28 December 2024).
6. Forinsurer (2024), "Overview of the insurance market of Ukraine for the first half of 2024: premiums increased to UAH 24.2 billion", available at: <https://forinsurer.com/news/24/09/26/44250> (Accessed 29 December 2024).
7. Official site of the National Bank of Ukraine (2024), "Supervisory statistics", available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (Accessed 15 October 2024).
8. Forinsurer (2024), "TOP 20 rating of CASCO insurance companies for the first half of 2024", available at: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/24/6/42> (Accessed 26 October 2024).
9. Forinsurer (2024), "TOP 20 rating of insurance companies from OSACV for the first half of 2024", available at: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/24/6/38> (Accessed 26 October 2024).
10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "About the legal regime of martial law", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19> (Accessed 28 December 2024).
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2024), The Law of Ukraine "On mandatory civil liability insurance for owners of land vehicles", available at: <https://ips.liga-zakon.net/document/t243720?an=1> (Accessed 28 December 2024).

12. RBC Ukraine (2024), "Avtocivilka in a new way and European standards: what and when will change for drivers", available at: <https://www.rbc.ua/rus/news/avtotsivilka-po-novomu-ta-evropeyski-standarti-17-18955673.html> (Accessed 02 January 2025).

13. Omelko, Yu.V. (2024), "In Ukraine, the amount of compensation for road accidents and the cost of auto insurance will increase. New law on motor vehicle", available at: <http://surl.li/iaozib> (Accessed 02 January 2025).

14. Parasol.ua (2024), "Features of insurance during martial law", available at: <https://parasol.ua/ua/news/auto-insurance/osoblyvosti-strahuvannia-pid-chas-viyskovogo-stanu> (Accessed 04 January 2025).

15. Mtsbu.ua (2024), "The main indicators of mandatory civil liability insurance of owners of land vehicles under internal contracts in January — November 2024 compared to the same period in 2023", available at: <https://mtsbu.ua/storage/app/uploads/public/675/966/2f3/6759662f37ea9963504029.pdf> (Accessed 04 January 2025).

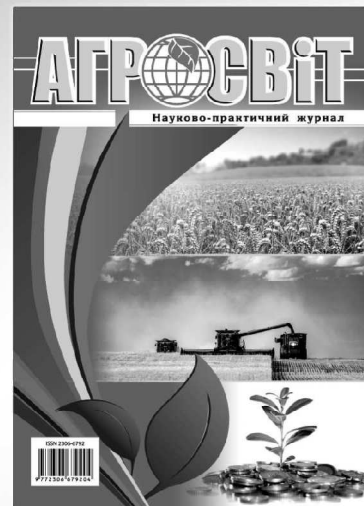
16. Mtsbu.ua (2024), "The main indicators of compulsory civil liability insurance of owners of ground vehicles under internal contracts in January — December 2023 compared to the same period in 2022", available at: <https://mtsbu.ua/storage/app/uploads/public/65a/a90/dbd/65aa90dbd565a997002017.pdf> (Accessed 04 January 2025).

Стаття надійшла до редакції 14.01.2025 р.

АГРОСВІТ

<https://nayka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292